

Podstawy prawne w geodezji i kartografii
Proszę powtórzyć materiał dotyczący niwelacji

Sprzęt do pomiaru różnic wysokości

Niwelatory

Niwelator jest to instrument geodezyjny umożliwiający wykonywanie pomiarów różnic wysokości pomiędzy punktami terenowymi

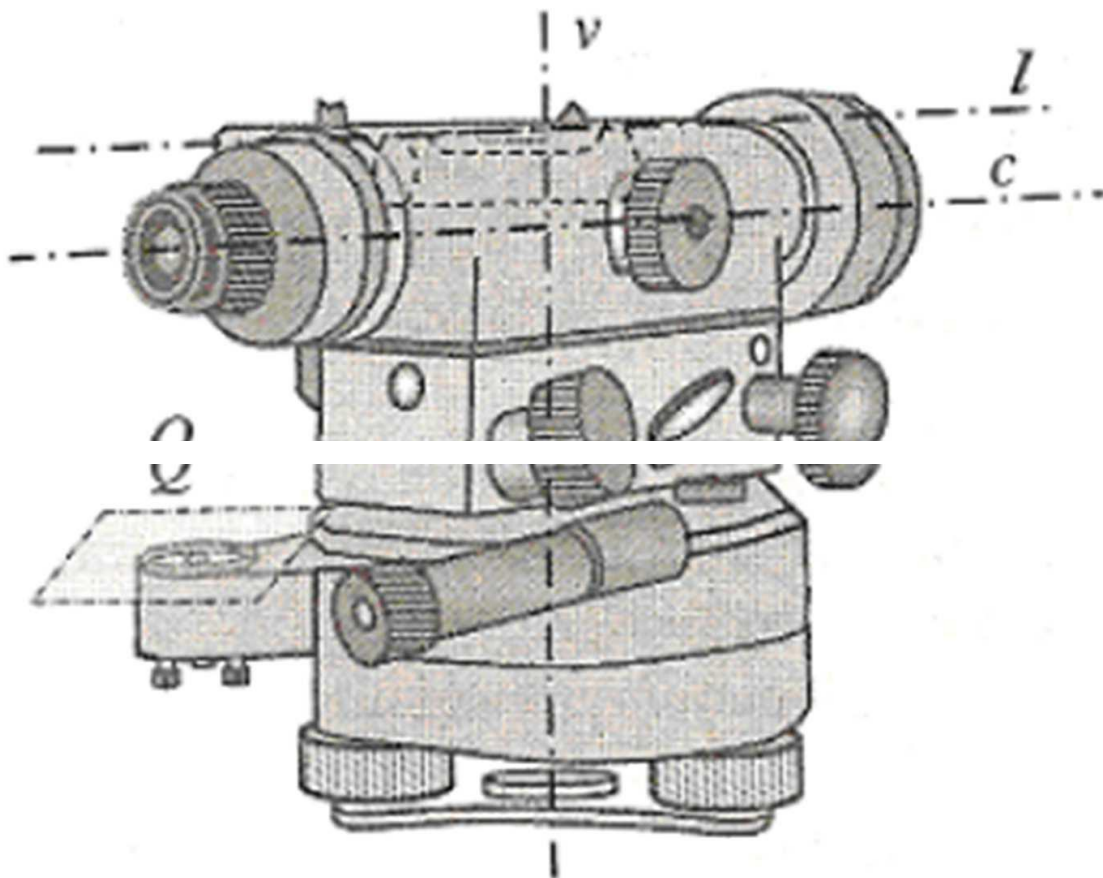
Części niwelatora

Podstawowe części niwelatora optycznego to:

- spodarka,
- alidada,
- luneta,
- libela niwelacyjna lub kompensator (w niwelatorach automatycznych),
- libela okrągła.

Osie główne niwelatora

- oś obrotu instrumentu – v ,
- oś celowa lunety – c ,
- oś główna libeli niwelacyjnej – l (w niwelatorach libelowych),
- płaszczyzna główna libeli okrągłej – Q .

Warunki geometryczne

Realizacja warunków geometrycznych wynikających z konstrukcji

niwelatora zapewnia prawidłowe jego działanie.

Warunki geometryczne niwelatora libelowego:

prostopadłość osi głównej libeli niwelacyjnej do osi obrotu instrumentu,

prostopadłość płaszczyzny głównej libeli okrągłej do osi obrotu instrumentu,

rownoległość osi głównej libeli niwelacyjnej i osi celowej lunety (w

płaszczyźnie poziomej i pionowej),

pozioma kreska siatki kresek powinna być prostopadła do osi obrotu

instrumentu.

Podział niwelatorów

Pod względem konstrukcji dzielimy na:

niwelatory libelowe, których oś celowa jest poziomowana ręcznie, na

podstawie obserwacji wskazań libeli niwelacyjnej,

niwelatory automatyczne optyczne – oś celowa jest poziomowana

automatycznie za pomocą kompensatora, a odczyt wykonywany jest przez

obserwatora dokonującego szacowania położenia kreski poziomej na tle

podziału łąty,

niwelatory automatyczne cyfrowe – oś celowa jest poziomowana

automatycznie za pomocą kompensatora, a odczyt na łacie, wyposażonej w

kod paskowy jest samoczynnie wykonywany przez instrument i
wyświetlany w
postaci cyfrowej,
niwelatory laserowe, które realizują płaszczyznę poziomą przez
generowanie
obrotowej wiązki światła laserowego